

P R O G R A M

Robert Šuman

Klavirski koncert u a-molu, op. 54

1. *Allegro affettuoso*
2. *Intermezzo: Andantino grazioso*
3. *Allegro vivace*

P A U Z A

Franc Šubert

Simfonija br. 8 u b-molu, D. 759, "nedovršena"

1. *Allegro moderato*
2. *Andante con moto*

Ovaj program u elektronskom obliku, programe prošlih koncerata, komentar, kao i druge zanimljivosti možete pogledati na stranici

<http://bonc1.users.sbb.rs/>

NIŠKI SIMFONIJSKI ORKESTAR

NESLUŽBENI PROGRAM

PREMIJERNI KONCERT

Četvrtak, 19. aprila 2018. u 20 sati

Sala Niškog simfonijskog orkestra

Dirigent: Svilen Simeonov

Solist: Vladimir Aćimović, klavir

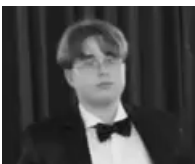
Niški simfonijski orkestar

Ovo je **neslužbeni program** koncerta, rađen na osnovu radne verzije programa Niškog simfonijskog orkestra, dopunjen osnovnim informacijama o kompozitoru i delima.

O izvođačima



Svilen Simeonov je bugarski klarinetist i dirigent. Rođen je 1962. godine u Šumenu. Jedan od najistaknutijih bugarskih dirigenata, s visokom međunarodnom reputacijom. Na Državnoj muzičkoj akademiji "Prof. Pančo Vladigerov" u Sofiji završio je klarinet u klasi profesora Save Dimitrova. Dirigovanje je završio na Akademiji za muzičku, plesnu i likovnu umetnost u Plovdivu i specijalizirao u Beču kod profesora Salvadora Mas Kondea. Čest je gostujući dirigent izvan Bugarske. Između ostalih, često nastupa s Niškim simfonijskim orkestrom, s kojim ima zapažena izvođenja. Osim koncertiranjem, maestro Simeonov aktivno se bavi i pedagoškim radom, često je pozivan majstorske kurseve kao i u žirije na festivalima širom sveta. Za svoj umetnički rad dobio je mnogobrojna priznanja.



Vladimir Aćimović rođen je 2002. godine u Nišu. Učenik je srednje muzičke škole u Nišu u klasi profesorice Suzane Novaković. Svoj talent dokazao je mnogobrojnim nagradama u zemlji i inostranstvu..

Niški simfonijski orkestar već 65 godina jedna je od najznačajnijih institucija kulture u Srbiji. Saradivao je s mnogobrojnim vodećim umetnicima iz zemlje i inostranstva. Nastupao je širom Evrope, kao i na značajnijim festivalima, na primer na Dubrovačkim letnjim igrama, Mokranjčevim danima u Negotinu i festivalu Olympus u Grčkoj. NSO je osnivač i organizator Niških muzičkih svečanosti (NIMUS), značajnog festivala s 30-godišnjom tradicijom. Za svoj rad Orkestar je dobio više nagrada i priznanja.

Kompozitori i dela

Robert Šuman ((Robert Schumann; Cvikau, 08.06.1810. - Bon, 29.07.1856.) bio je nemački kompozitor iz perioda romantizma. Do 1840. pisao je isključivo muziku za klavir (opp. 1-23), a njegov kasniji opus (opp. 24-148) obuhvata kompozicije za klavir i orkestar, mnoge pesme (Lieder), 4 simfonije, jednu operu, kao i druga orkestarska, horska i kamerna dela.

• Klavirski koncert u a-molu, op. 54

Šuman je od 1828. do 1839. radio na nekoliko klavirskih koncerata, ali nijedan nije završio. Prvi stav ovog koncerta, fantaziju za klavir i orkestar u a-molu, napisao je još 1841. (premijera 13.08.1841. u Lajpcigu) i nekoliko puta ga je prerađivao, ali nijednom nije uspeo da ga proda izdavačima. Na podsticaj svoje supruge Klare, delo je proširio na puni klavirski koncert dodajući stavove *intermezzo* i *allegro vivace*, tako da je ovo Šumanov jedini potpuni klavirski koncert. Na premijeri koncerta 04.12.1845. u Drezdenu solistica na klaviru bila je Klara Šuman a dirigent je bio Ferdinand Hiler, kome je koncert posvećen.

Koncert se u programima uobičajeno daje u tri stava, od kojih se drugi i treći izvode bez pauze (*attacca subito*), iako je sâm Šuman zagovarao dva stava (1. *Allegro affettuoso*, 2. *Andantino* i *Rondo*).

Prvi stav koncerta zasnovan je na fantaziji koju je Šuman napisao 1841. U njoj muzički razrađuje sukob između energičnog Florestana i sanjalačkog Euzebija - dva lika koje je Šuman često koristio za izražavanje dvaju suprotnih raspoloženja. Snažna početna tema je u kontrastu s lirskim duetom klavira i klarineta. Drugi stav predstavlja mirnu domaću atmosferu, za kojim se bez pauze u trećem stavu ponavljaju i razrađuju prethodne teme, završavajući živopisnim finaleom.

Uobičajeno trajanje koncerta je oko 30 do 35 minuta.

Franc Šubert (Franz Schubert; Beč, 31.01.1797. - Beč, 19.11.1828.) bio je austrijski kompozitor iz perioda romantizma. Za vreme svog kratkog života napisao je preko 1500 dela, od toga su najveći deo (preko 600) pesme (Lied) za solo glas i klavir. Uz to, napisao je značajan broj dela za dva i više glasova, horove i kantate, kao i dela za klavir. Završio je 8 orkestarskih uvertira i 7 simfonija, a započeo je još 6 simfonija, među kojima je i popularna "nedovršena". Sakralna muzika uključuje 7 misa, oratorij i rekvijem, te druge manje kompozicije. Za života, njegova muzika bila je poznata samo uskom krugu obožavatelja u Beču. Tek kasnije su Mendelson, Šuman, List, Brams i drugi kompozitori 19. veka otkrili i promovirali njegova dela, te se danas svrstava među najveće kompozitore kasnog klasicizma i ranog romantizma.

• Simfonija br. 8 u b-molu, D. 759, "nedovršena"

"Nedovršena simfonija" (nem: *Unvollendete*) je jedno od najpoznatijih Šubertovih simfonijskih dela. Muzikolozi se ne slažu oko razloga zašto Šubert nije završio simfoniju, iako je rad na njoj započeo 6 godina pre svoje smrti. Simfonija ima dva stava - postoji samo fragment trećeg stava (*scherzo*, prvih 30 orkestriranih taktova i skoro završena klavirska partitura), a neki muzikolozi pretpostavljaju da je četvrti stav, umesto u simfoniju, uključen kao intermezo (*Entr'acte Nr. 1, h-moll, Allegro molto moderato*, D. 797) u predstavu "Rozamunda" Helmine fon Šezi (Helmina von Chézy).

Simfonija s postojeća dva stava je premijerno izvedena 17.12.1865. u Beču, dirigent je bio Johan fon Herbek (Johann von Herbeck).

Prvi stav počinje pitanjem, *pianissimo* unisono motivom čela i kontrabasa. Odgovor stiže od tamnog zvuka violina, preko kojih odzvanja glavna tema oboe i klarineta. Sledi tema koja je zaslužna za popularnost simfonije. Melodija je ruralna, potiču je čela a nastavljaju violine. Sledi nagli prekid sporedne teme, nastupaju gudači dramatičnim *forzissimo* tremolom. Obnavlja se sporedna tema, ovog puta s duvačima. Ovde završava ekspozicija, koja se odmah zatim ponavlja. Sledi razrada koja koristi samo osnovni motiv, iz sporedne teme preuzima se samo sinkopirana pratnja. Repriza ponovo obrađuje sve tri teme i vodi do finala prvog stava.

Tihi drugi stav tradicionalno je u kontrastu s prvim. Ekspozicija sadrži tri teme koje se ponavljaju. Tiha prva tema je kontrast uzlazne melodije rogova i istovremene silazne *pizzicato* pratnje gudača. I druge dve teme nastavljaju u mirnom i gotovo kontemplativnom raspoloženju. Ipak, druga tema donosi dramatičan preokret do *fortissima*. Nakon ponavljanja tema, stav bleedi kroz kodu sa sadržajem prve teme.

Uobičajeno trajanje simfonije je oko 22 minuta.

Trivia & Varia

• Da bi se dela istog naziva nekog kompozitora razlikovala, uz naziv dela stavlja se skraćena iza koje sledi broj. Na primer, Betoven je napisao dve sonate u A-duru, koje su, da bi se razlikovale, označene kao op. 26 i op. 101. Najčešća skraćena je **op.** od latinskog *opus* = delo (množina: **opp.**). Kod pojedinih kompozitora se umesto op. stavljaju druge skraćene, na primer BWV - *Bach-Werke-Verzeichnis*, KV (ili K) - *Köchel-Verzeichnis* [popis Mocartovih dela], MWV - *Mendelssohn-Werkverzeichnis*, WoO - *Werke ohne Opuszahl* [dela bez broja opusa]...

Tako je **D** skraćena od imena austrijskog muzikologa Otoa Eriha Dojča (Otto Erich Deutsch) koji je 1951. u Londonu objavio popis Šubertovih dela pod naslovom *Schubert: Thematic Catalogue of all his Works in Chronological Order*, takozvani *Deutsch catalogue*. Revidirani popis objavljen je u Nemačkoj 1978.

"Nedovršena simfonija" koja je tradicionalno označena kao br. 8, po tom hronološkom popisu označena je kao br. 7.

• Ferdinand Hiler (Ferdinand Hiller, 1811. - 1885.) bio je nemački kompozitor i dirigent. Njegov opsežan opus danas je manje-više zaboravljen. Zapamćen je po tome što su mu svoja dela posvetili Šuman (klavirski koncert u a-molu) i Šopen (tri noćurna, op. 15).

• Klara Šuman je 1841. na premijeri fantazije za klavir i orkestar u a-molu svirala dva meseca pred porođaj.

• **Aplauz između stavova:** Po muzičkom bontonu, aplauz između stavova koncerta ili simfonije smatra se ometanjem i po pravilu se ne aplaudira, osim ako se ne radi o prvom izvođenju dela kome prisustvuje autor. Ako u nekom izvođenju čujete aplauz, budite uvereni da je iz "Novih zemalja" (Amerike).

Izvori:

de.wikipedia.org, en.wikipedia.org, sr.wikipedia.org, www.enciklopedija.hr